

Het Belgisch Biodiversiteit- platform: een brug tussen onderzoek en beleid

Het Belgisch Biodiversiteitplatform is een initiatief van het federaal wetenschapsbeleid, berustend op een samenwerkingsakkoord met de regio's, dat als taak heeft het onderzoeksbeleid inzake het duurzaam gebruik en de bescherming van de biodiversiteit te ondersteunen. Het doet dit door het de interactie tussen wetenschappers onderling en tussen wetenschappers en beleidsverantwoordelijken te bevorderen, onder andere door het organiseren van gespecialiseerde forums zoals dat betreffende zoetwaterbiodiversiteit.

Verder promoot en vertegenwoordigt het Platform het Belgisch wetenschappelijk onderzoek aan biodiversiteit in het kader van internationale initiatieven, conventies en onderzoeksprogramma's. Hiervoor fungeert het Platform als nationaal knooppunt van een aantal internationale initiatieven zoals het Europees biodiversiteitplatform (European Platform for Biodiversity Research Strategy, EPBRS), DIVERSITAS, en het "Global Biodiversity Information Facility" (GBIF).

Meer informatie: <http://www.biodiversity.be/>

Geen beleid zonder kennis

Het uitstippelen van een goed beleid voor het onderzoek aan, en voor de bescherming van de biodiversiteit vereist dat verantwoordelijken beschikken over voldoende en betrouwbare kennis. Het federaal wetenschapsbeleid heeft hiervoor in het kader van een samenwerkingsakkoord met de regio's, een bijzonder informatie- en communicatie-initiatief opgestart, het Belgisch Biodiversiteitsplatform (<http://www.biodiversity.be/>). Dit Platform is in de eerste plaats gericht op het ondersteunen van het wetenschappelijk onderzoek en het onderzoeksbeleid aan biodiversiteit; daarnaast is er nog het Nationaal Knooppunt en het uitwisselingsweb ("Clearing House Mechanism") van het verdrag inzake biologische diversiteit dat beantwoordt aan internationale verplichtingen in verband met het doorgeven van informatie, die voortvloeien uit de ratificatie van het verdrag inzake biologische diversiteit (<http://www.biodiv.be/>)

Het Belgisch Biodiversiteitsplatform

Het Belgisch Biodiversiteitsplatform is het informatie- en communicatieplatform bij uitstek over wetenschappelijk onderzoek aan biodiversiteit. De informatie die het Platform verwerkt zowel als de diensten die het aanbiedt zijn zeer divers.

Het Platform bevordert de valorisatie van wetenschappelijke basisgegevens door ze via het web toegankelijk te maken voor alle geïnteresseerden. Hiervoor biedt het Platform onderzoekers op maat ontworpen databankstructuren aan en verzorgt ze, indien gewenst, de lange-termijn opslag van de gegevens, al dan niet in samenwerking met andere datacentra. Deze taak kadert in haar functie als nationaal contactpunt voor het *Global Biodiversity Information Facility* (GBIF, zie kader)

Het Platform is niet enkel het nationaal contactpunt voor GBIF, maar het realiseert ook interna-

tionale projecten rond specifieke domeinen in verband met biodiversiteitgegevens. Het betreft de volgende projecten:

- SCAR-MarBIN, rond Antarctische Mariene biodiversiteit. Dit project loopt op het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (KBIN), in samenwerking met het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ) en onder de bescherming van het *Scientific Committee on Antarctic Research* (SCAR). Het moet de Antarctische component vormen van het *Ocean Biogeographic Information System* (OBIS), dat op zijn beurt gegevens over globale mariene biodiversiteit verzorgt voor GBIF. Het is een van de Belgische bijdragen aan het *International Polar Year 2007-2008*. Zie: <http://www.scarmarbin.be/>
- Het "*Freshwater Animal Diversity Assessment*" (FADA) is een project dat als doel heeft een overzicht te maken van de globale biodiversiteit en biogeografie op soort- en genus niveau van de fauna van terrestrische aquatische milieus. Zie: <http://FADA.biodiversity.be/> (verwacht eind augustus 2007)

Een tweede type gegevens betreft informatie over het wetenschappelijk onderzoek zelf. Zo inventariseert en analyseert het Platform de wetenschappelijke expertise en de onderzoeksinfrastructuur die in België voorhanden is, de onderzoeksprojecten welke aan onze universiteiten en onderzoeksinstellingen uitgevoerd worden, het aantal en de impact van de wetenschappelijke publicaties waarin resultaten gepubliceerd worden, en de financieringsbronnen die voor onderzoek kunnen aangesproken worden. Deze gegevens worden gebundeld in het "BioBel" gegevensbestand en kunnen geraadpleegd worden via <http://biobel.biodiversity.be/>

Naast wetenschappelijke gegevens wordt nog informatie verzameld over het wetenschapsbeleid zelf. Hier spreken we dan over teksten van verdragen en besluiten die een impact hebben op het biodiversiteitsonderzoek.



Het verzamelen van al deze informatie en het organiseren van overleg heeft als uiteindelijk doel gefundeerde adviezen te verlenen voor het uitstippelen van een coherent beleid voor het biodiversiteitsonderzoek op federaal en internationaal niveau. Deze kennis draagt ook bij tot het afstemmen van het Belgisch wetenschappelijk onderzoek op de maatschappelijke noden, onder andere zoals die erkend zijn in de doelstellingen van het Verdrag inzake biologische diversiteit en door het internationale wetenschappelijke programma DIVERSITAS. Hiervoor bevordert het Platform de communicatie tussen enerzijds wetenschappers onderling en anderzijds tussen wetenschappers en beleidsverantwoordelijken. Dit gebeurt door middel van thematische forums over onderwerpen zoals, bijvoorbeeld, biodiversiteit van zoetwater ecosystemen of invasieve exotische soorten. Door het samenbrengen van Belgische en buitenlandse experts bevorderen de forums het interdisciplinair onderzoek en de internationale uitstraling van het Belgisch biodiversiteitsonderzoek. Om deze taak beter te vervullen fungeert het Platform ook nog als contactpunt voor tal van internationale organisaties waaronder DIVERSITAS en het Europees Biodiversiteitsplatform (*European Platform for Biodiversity Research Strategy, EPBRS*) en het "European Research Area" netwerk 'BiodivERsA' (zie kader).

Enkele internationale initiatieven die voor België opgevolgd worden door het Biodiversiteitsplatform

DIVERSITAS

DIVERSITAS is een internationaal wetenschappelijk programma dat biologische, ecologische en sociale wetenschappers samenbrengt om onze beperkte kennis van de biodiversiteit te verbeteren. Met een betere kennis van de biodiversiteit kunnen we immers op een meer doordachte wijze ingrijpen in de huidige processen. Om dit te realiseren maakt DIVERSITAS gebruik van een uitgebreid netwerk van wetenschappers. Een belangrijke doelstelling van DIVERSITAS is het synthetiseren van reeds bestaande wetenschappelijke kennis, het identificeren van leemtes en opkomende problemen en het promoten van nieuwe onderzoeksinitiatieven die wetenschap en beleid met elkaar linken.
Zie: <http://www.diversitas-international.org/>

EPBRS (European Platform for Biodiversity Research Strategy)

Het Europees Biodiversiteitsplatform voor biodiversiteitsonderzoekstrategieën is een groepering van wetenschappers en beleidsmensen die zich tot doel hebben gesteld om door gericht wetenschappelijk onderzoek bij te dragen om het verlies aan biodiversiteit tegen 2010 te stoppen. De deelnemende leden, afkomstig vanuit geheel Europa, komen zesmaandelijks in werkvergaderingen bij

elkaar voor het identificeren en het promoten van belangrijk biodiversiteitsonderzoek ter ondersteuning van o.m. het natuurbeleid.

EPBRS leden werken in deze workshops - meestal georganiseerd als initiatief vanuit de opeenvolgende Europese voorzitterschappen - een aantal onderzoeks- en beleidsaanbevelingen uit en onderhouden goede contacten met nationale, Europese en internationale onderzoeksorganisaties en beleidsverantwoordelijken.

Zie: <http://www.epbrs.org/>

ERA-Net BiodivERsA

BiodivERsA is een netwerk van organisaties die wetenschappelijk onderzoek financieren, met 'biodiversiteit' als gemeenschappelijk thema. België is vertegenwoordigd door de federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid en speelt een cruciale rol in het bij elkaar brengen van informatie over onderzoeksprogramma's rond biodiversiteit. Op termijn streeft BiodivERsA ernaar om gemeenschappelijke Europese onderzoeksprogramma's m.b.t. biodiversiteit op te zetten en een deel van de nationale budgetten voor biodiversiteitsonderzoek te bundelen.

Zie: <http://www.eurobiodiversa.org/>

GBIF (Global Biodiversity Information Facility)

Sinds de introductie van het internet heeft de wereldwijde communicatie drastische wijzigingen ondergaan. Technische vooruitgang maakt het verspreiden van digitale data over de gehele wereld een stuk eenvoudiger.

Informatie over biodiversiteit (collecties, informatie, databases) is evenwel zeer ongelijkmatig verspreid over onze planeet. Meer dan drievierden van de biodiversiteitsdata wordt opgeslagen in de geïndustrialiseerde wereld. Het merendeel van deze data kan evenwel niet beschikbaar worden gesteld omdat het niet bestaat in een gedigitaliseerde vorm.

Het GBIF, een initiatief van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OECD) heeft als taak alle beschikbare gegevens over biodiversiteit universeel, via het web toegankelijk te maken voor alle geïnteresseerden.

Zie: <http://www.GBIF.org/>

Hendrik Segers

*Koninklijk Belgisch Instituut
voor Natuurwetenschappen
Vautierstraat 29, 1000 Brussel
tel.: 02 627 43 10
fax: 02 627 43 15
e-mail: hendrik.segers@natuurwetenschappen.be*